

Kipoer Snoge 5781-2020 – de kipoer van de pauzes

Als ingenieur ben ik meer geschikt om data te verzamelen in tabellen dan om verhalen te schrijven. Maar omdat de afgelopen Kipoer in het teken stond van de coronapandemie en met geen pen te beschrijven is, waag ik mij eraan, zodat het niet vergeten wordt.

In Snoge is de helft van de banken met touwen afgesloten om de anderhalvemeterregel te kunnen handhaven. Middels A4'tjes met de woorden "zitplaats" is aangegeven waar op elke bank twee of maximaal drie personen mogen zitten. Van de honderden plaatsten zijn er tientallen over, maar door de overheid beperkt tot 100.

Enkele weken tevoren waren de Kipoer-diensten ingedeeld. Kal Nidre, Zemirof, Shachariet, Moesaph, Mincha en Nengila. De mitswot waren, op een klein aantal na, niet verdeeld, omdat het niet duidelijk was wie aanwezig zou zijn. Slechts degenen waar aanwezigheid zeker van was verondersteld, waren ingedeeld.

Kipoer begon dit jaar op zondagavond. De problemen begonnen op donderdagmiddag. De rabbijn en de chazzan voor Moesaph moesten zich terugtrekken in verband met mogelijke coronaklachten. Na enig overleg tussen de president en ondergetekende werd besloten dat ondergetekende Moesaph zou overnemen, naast de al toegedeelde Kal Nidre. Mijn zoon Bertus zou Nengila doen in plaats van Mincha, waar hij een maand aan had zitten werken, vooral aan die heel moeilijke Kedusha. Hij had Nengila namelijk vorig jaar voor het eerst gedaan, dus was een verschuiving mogelijk. De president zou dan Mincha doen, hetgeen hij vorig jaar voor het eerst had gedaan. Problem solved. Het zal de ervaren Snogeiro zeker niet zij ontgaan dat er veel van deze drie diensten niet helemaal klopte, maar ja, er waren bijna geen ervaren Snogeiros, dus dat viel wel me. Daarover later meer.

Het is altijd stress om ingaande Kipoer op tijd te zijn, maar helemaal in mijn geval, omdat ik chazzan was voor Kal Nidre. Circa twintig minuten voor aanvang stapten wij, naast het JHM, uit de Uber taxi. Slechts de Wibautstraat oversteken om in de drukte voor de poort te belanden.

Normaal zijn er drie rijen: een rij met bezoekers die via het JHM een kaartje hebben gekocht, een rij met gemeenteleden, en een rij van vaste Snogeiros die algemeen bekend zijn bij Bij Leven en Welzijn (BLeW), de beveiligers. Wij behoren uiteraard tot de laatste groep. Verder staan er een hoop auto's met militairen van de marechaussee en een dozijn aan BLeW beveiligers. Nu echter stond er slechts een auto met drie marechaussees. Verder alleen een gesloten poort.

Waren wij op de verkeerde datum? Nee, want 's middags waren wij gewoon naar Mincha geweest. Waren wij misschien te vroeg? Nee, want de mevrouw van de marechaussee wist het: om 19:55 begint de dienst.

Yossi, de vaste beveiligers van de Snoge, gebeld. De poort werd voor ons open gemaakt. Behalve een jongen aan een tafel met een lijst van aangemelde personen en de voorzitter van parnassim, niemand te zien. In Snoge alleen de samaas en de heer die de kaarsen aan het aansteken was, beide druk, maar verder, een lege Snoge.

Bij binnenkomst werden de stoutste verwachtingen van mijn vrouw in verwarring omgezet. Waar is de jaarlijks terugkerende lijst met zitplaatsen voor de dames? Welke dames zitten waar, en aan welke kant? Geen idee. De naamplaatjes van vorig jaar hingen dicht bij elkaar nog op de banken, maar dat was van voor de coronatijd. Het bleek uiteindelijk geen probleem. Het jaarlijkse zeer onprettige gekissebis om wie waar is ingedeeld, bleek bepaald niet nodig.

Toen het tijd was om te beginnen waren er misschien 15 mannen in Snoge. Op advies van de president heb ik nog tien minuten gewacht. Mijn "Shemang Koli" klonk door de Snoge, maar behalve een enkeling die meezong, bleef het stil. Er waren minder dan dertig man en zeven dames aanwezig en meezingen werd afgeraden. Als chazzan was ik blij dat enkelen wel meezongen, omdat het niet te doen is een dienst te leiden voor een tsiboer (gemeenschap) als die tsiboer geen respons geeft. Na

Kipoer Snoge 5781-2020 – de kipoer van de pauzes

het Shemang Koli worden de mitswot uitgedeeld. Er zouden geen 14, maar slechts drie sepharim uit de hechal worden gehaald en deze zouden bij het hek blijven staan, in plaats van de gebruikelijke gang naar de teba.

Ik riep er drie op, maar er verschenen er maar twee. Daar bleef het dus bij. Het Kal Nidre werd, zoals gebruikelijk drie maal gezegd, gevolgd door de bekende reeks van mi sheberachs en hascabot. Onder gezang van Mizmor leDavid, opnieuw vooral door mij gezongen, werden de twee sepharim terug gezet in de hechal. Nu was het tijd om “bechabod” te zeggen, waarna de rabbijn zijn deraas (toespraak) zou geven. Na de deraas is het gewoonlijk al lang nacht, en kunnen we direct met Ngarbiet beginnen.

Hoe anders was het dit jaar. Doordat er geen 14 sepharim naar de teba werden gedragen en weer teruggebracht, duurde dit stuk van de dienst zeker een kwartier korter. En omdat de rabbijn er niet was, kwam de deraas te vervallen. En alhoewel we tien minuten te laat waren begonnen, was het nu pas kwart voor acht. We hadden de eerste pauze te pakken: wachten tot 20:08, tot het nacht was.

De Ngarbiet-dienst verliep verder als gewoonlijk, maar omdat er weinig mensen waren ging alles waar interactie plaats vond met de gemeente heel snel. Denk maar aan “bediel vejangabor”. Normaal kost dat tijd. Sommigen dicht bij de teba zeggen het snel, anderen bij het hek van de hechal langzaam. De chazzan moet daarop wachten, dus elke “bediel vejangabor” kost enkele seconden. Nu echter was de respons minimaal, en ging het heel snel. Nu zult u zeggen, “wat maken die paar seconden nu uit”. Nou, inderdaad, het is niet veel, maar we hebben heel veel responsen, en veel keer “eventjes” resulteert in een enorme verkorting. Als ik mij goed herinner duurde Ngarbiet ongeveer een uur, een wereldrecord!

Door het geringe aantal bezoekers was het ook heel stil. In normale jaren krijg ik pijn in een oud litteken door de druk die ik op mijn longen moet zetten om, ondanks het geroezemoes, ook bij de dames min of meer hoorbaar te zijn. Dit jaar had ik daar geen last van, ik was goed te horen zonder extreme inspanning. Fijn voor mij, maar wel veelzeggend.

Normaal is het aan het eind van de dienst een drukte van jewelste als honderden mensen opstaan om de Snoge te verlaten. Toen ik dit jaar de laatste woorden van Nget Shangare Ratson had gezongen, waarmee de dienst was afgelopen, was het muisstil. Je kon een speld horen vallen. Zelfs het gebruikelijke “chazak baruch” miste. Onvergetelijk!

Toen wij na de dienst de Snoge uitgingen was het plein leeg. Socialisen met social distance was er niet bij.

Dan maar naar bed.....

De Zemirots verliepen niet anders dan anders. De aangewezen persoon om kadiesj derabbanan te zegen (een van de weinige benoeringen die wel 's avonds was afgekondigd) was niet ter plekke, maar dat gaf geen probleem, gewoon gezegd door de chazzan.

Shachariet verliep ook zonder bijzonderheden, al ging ook dit sneller omdat er niet werd gezongen. Hier was de tweede ongeplande pauze...

Veel sneller dan gewoon verliep de parasa. De reden was dat hier normaal lange hashcabot en lehabdil mi sheberachs worden uitgesproken, en dat per opgeroepene, en dus zeven keer. Voor zover toch gedaan, was dit tot een minimum beperkt. De resulterende tijdswinst van circa 30 minuten werd gebruikt om Moesaph eerder te beginnen. In het tijdschema was hier namelijk, door een planningsfoutje, onvoldoende tijd voor gereserveerd.

Kipoer Snoge 5781-2020 – de kipoer van de pauzes

Daar Moesaph voor het gerooste deel recitatief wordt voorgedragen door de chazzan, en de responses door de gemeente dus relatief beperkt zijn, was Moesaph uiteindelijk toch nog iets eerder klaar dan op de planning stond, waardoor opnieuw een pauze ontstond. Op zich is er vaak een pauze voor mincha, dus dit was eigenlijk niet bijzonder.

Mincha was korter dan normaal omdat de responses misten, maar ook omdat de heel moeilijke kedusha, waar chazzan Nunes Nabarro Z.L. in zijn opnames meer dan vier minuten over doet, nu heel snel ging. Niet gek, de chazzan had, door de last-minutewisseling, onvoldoende tijd zich optimaal voor te bereiden, maar het klonk toch heel mooi. Na Mincha was er dus opnieuw een pauze.....

Nengila zou om 18:50 beginnen. Maar omdat alle diensten tot nu toe sneller waren verlopen dan volgens de normale planning werd besloten pas om 19:00 te beginnen. Het is namelijk zeer ongewenst om Nengila voor nacht te beëindigen. De ongebruikelijke pauze tussen Mincha en Nengila was dus langer dan men uit het schema zou hebben gehaald. Uiteindelijk werd de shofar iets te laat geblazen, maar dat kan geen kwaad. In dit geval, beter te laat dan te vroeg.

Alhoewel, dit jaar zou “te vroeg” geen probleem zijn geweest. Waar alle jaren meteen na het blazen honderden mensen de Snoge uitstormen om te iets te drinken en te eten, bleven dit jaar bijna alle “minder dan 40 manen en circa 15 vrouwen” in Snoge tot na de habdala. Dat was dan wel een opsteker.

Na de dienst stonden er buiten flesjes water en krentenbollen in twee grote tenten, zodat deze op Corona-proof afstand konden worden genuttigd. Top!

Alles bij elkaar, een Kipoer om nooit te vergeten. De woorden die wij in deze tien dagen meerdere keer per dag uitspreken “mena magefa minchalatecha” - verwijder de epidemie van uw erfdeel - hadden dit jaar wel een zeer bijzondere betekenis. Laten wij hopen dat middels onze gebeden dit de enige “Pauze Kipoer” zal blijven, Ameen!

J. B. Sondervan, Amstelveen, 1 oktober 2020